

FAKTA

Humlebien

Efter flere måneders dvale kommer humlebidronningerne hos de tidlige arter frem med varmen om foråret.

Overvintrende dronninger blev befrugtet sidste sommer eller efterår, og i april skal de finde et bo, hvor de kan lægge deres 5-15 æg.

Pollen og nektar i rigelige mængder skal der til for at gøre dronningen i stand til at grundlægge en koloni, som i løbet af sommeren tæller op imod 400 individer.

Der findes cirka 250 arter af humlebier i verden. I Danmark er der registreret 29 humlebiarter, og flere af dem er truede.

Den mørke jordhumle er en lodden bamse af en bi. Den er en af de få arter af danske humlebier, som fortsat er almindelig over det meste af landet.

Fotos: Jan Skriver

Brumbasser på jagt efter blomster og boliger

Forår: Danmark er mere end normalt et dronningerige i disse uger, da humlebieerne er stået op efter vinteren. De tidligste humlebier er alle dronninger, der leder efter et beskedent slot i form af et hul i jorden. Men riget fattes flora og bosteder.

JAN SKRIVER
indland@jp.dk

Som insekternes svar på Hercules-transportflyet kommer humlebien brummende, ladet til bristepunktet med forår. Der er noget trygt og godt over disse bamsede bier, som bakser med deres flyvekunst sådan lidt hulter til bulter lavt i himmelrummets hierarki.

De har sovet længe i år, men nu er de stået op og er i sving på svirrende vinger.

Humlebier kan fungere ved lavere temperaturer end for eksempel honningbierne, så brumbasserne er en af forårets første bestøvere i funktion. De er også blandt de tidligste på morgenkvisten. Men Danmarks humlebier har i årtier været i tilbagegang, fordi de har mistet terræn i et intensivt dyrket land domineret af monokulturer med kornafgrøder.

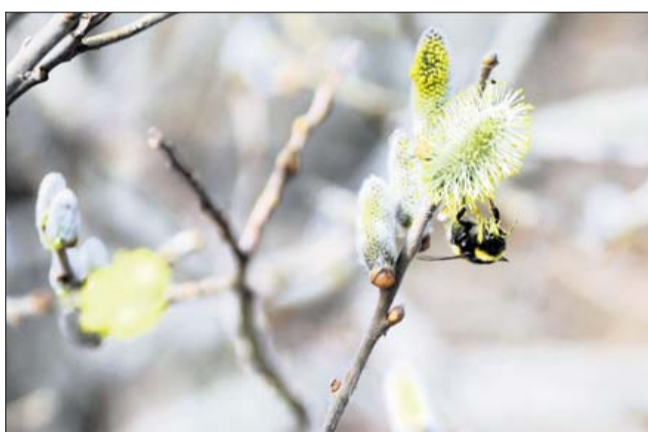
Der er blevet færre grøftekanter, levende hegn, jordvolde, blomsterrige overdrev og kreaturgæssede enge, hvor bierne kan søge føde og finde redesteder i det åbne land.

Haver og parker er derfor i stigende grad blevet grønne oaser for humlebieerne, der er ferme til at bestøve ærteblomster og andre bælgplanter, mange krydderurter, bærbuske og frugttræer, og de er absolutte eksperter i at bestøve tomatplanter.

Giftte fører bier på vildspor

»I det danske landskab er der blevet færre arter af humlebier og færre individer af flere arter. Det er dokumenteret i kraft af en undersøgelse fra Fyn, hvor man i 1930'erne talte humlebier i marker med rødkløver. Knap 80 år senere blev der talt humlebier i det samme område, og da var der sket en markant tilbagegang i antallet af bier,« siger Yoko Luise Dupont, der er seniorforsker hos Institut for Bioscience, Aarhus Universitet.

Generelt mangler der et varieret blomsterflor, som sommerhalvåret igennem kan brødføde bierne. Desuden er det et problem, at der nu om dage bliver brugt et arsenal af giftstoffer til at bekæmpe skadedyr i landbrug, gartnerier og haver. For pesticider adresseret skadevoldere

Humlebier er delt i to kategorier; de langtungede og de korttungede.

tager også de nyttige bestøvere med sig i faldet.

»Vi ved, at giftstoffer som neonikotinoide har alvorlige konsekvenser for bier. Insekternes frugtbarhed bliver forringet. De kan også miste deres evne til at orientere sig, hvis de på deres færden får

FRILUFTSREPORTER

Jan Skriver er journalist og naturfotograf. Han skriver om naturoplevelser og -nyheder for Jyllands-Posten.

disse giftstoffer i sig, og så kan de ganske enkelt ikke finde hjem til deres bo,« siger Yoko Luise Dupont.

En stor procentdel af det dyrkede danske land består i dag af monotone flader med korn, der ikke har nogen værdi for humlebier. Set fra en brummende bis betragtning er store dele af Danmark blevet en fæstning af vindbestøvede afgrøder.

»Tidligere var der i vores landskab mange kløvermarker, som humlebieerne bestøvede. Forår og sommer igen-

nem var der for årtier siden en broget buket af blomster i vejrabatter og markskel, som på skift gav bierne føde i form af pollen og nektar,« forklarer Yoko Luise Dupont.

»I dag er der meget færre arter af blomster generelt i landskabet, og humlebieernes spillerum er snævret voldsomt ind. Der mangler kontinuitet i blomstringen på insekternes levesteder i kulturlandskabet,« siger seniorforskeren.

Også blandt bier er mangfoldigheden, biodiversiteten, under pres. Humlebier er groft set delt i to kategorier; En kategori har lange tunger, en anden har korte. Det har vist sig, at flere af de langtungede humlebier er gået tilbage. F.eks. er den langtungede kløverhumle stort set uddød i Danmark.

Drop kultiveringen

Sandsynligvis hænger det sammen med, at humlebieerne med de lange tunger er specialister i at stikke deres tunger ned i mange af de blomster, der er forsvundet eller gået voldsomt tilbage.

I dag lever danske humlebier udelukkende i upløjede

områder. Flere af arterne har af bitter nød rømmet landbrugslandet og er rykket tættere på det urbane menneske.

Som haveejer kan man tænke humlebivenligt ved for eksempel at plante krokus, juleroser og lyng, der er gode fødekilder for humlebier i det tidlige forår, da naturens blomster er få.

Generelt er læbeblomster, ærteblomster, kurvblomster, ranunkler, roser, honningurt og krydderurter som salvie, timian og lavendel gavmilde for humlebier.

Man kan etablere redesteder for humlebier ved at lade en del af en brændestabel stå eller en bunke kvas ligge. For den afslappede haveejer, der har hang til hængeskøjle mere end til spade og rive, er humlebier det perfekte påskud til at lade stå til i naturens tjeneste.

Uforstyrrede og tilgroede haver yder kontant bolig-hjælp til brumbasser.

PREMIUM

Læs flere af Jan Skrivers reportager på jp.dk/natur